

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача свята.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадзі.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Культурна-гаспадарчая праца.

Беларускі рух, дзякаваць афярнасьці і ідэйнасьці лепшых сыноў Беларускага Народу і абставінам яго жыцьця, знаходзіцца ўжо на так высокім роўні свайго ўсебаковага развіцьця, што няма амальшто ні аднае галіны, дзе-б не выяўлялася сьведомая беларуская праца. Змаганьне за лепшую долю нашага сярмяжнага народу ідзець ужо смелым і рашучым крокам уперад, здабываючы штотым новыя нажыцьці. Праўда, у гэтым змаганьні, разам з дабычамі, на полі барацьбы астаюцца раненыя Беларусы, якія падаюць афярамі за тую ці іншую ідэю, аднак гэтыя афяры яшчэ больш умацоўваюць беларускія пазыцыі, бо на іх месца прыходзяць новыя, маладыя сілы. Поруч з гэтымі новымі сіламі Беларусы пачынаюць вясьці працу ўва ўсіх галінах грамадзкага жыцьця.

Пачаткі беларускай адраджэнскай працы характэрныя для культурнай працы ў форме пісьменства і друкаванага слова. Культурная праца заваёўвае штотым больш прыхільнікаў і разам з ёй пачынаецца сьведомая праца. У апошнія часы зьяўляюцца сьведкамі вялізнага разрасту палітычнага беларускага руху. Уся наша вёска выразна выявіла сябе, што толькі пад беларускім сьцягам можа яна шукаць вызваленьня с тае палітычнае, сацыяльнае і культурнае няволі, у якой цяпер знаходзіцца. Але гэтае выяўленьне волі беларускага сялянства яшчэ не дае гарантыі, што наша вёска ўжо зьяўляецца зусім палітычна дасьпелай, што патраціць яна заўсёды справядліва і згодна з яе мэтамі ацаніць усе правы грамадзкага жыцьця. Мы ведаем добра, што ў сувязі з разрастам беларускага руху, пад гэты рух падшываюцца няпрошаныя алякуны, якія ці дэмагогіяй, ці баламутнымі дакляраваньнямі, ці проста падкупам за грошы з дэфэнзывы ўцягваюць да сябе найменш сьведомыя элементы, або сабе роўныя. Мала гэтага, здольнасьць такіх тыпаў, што служаць залатому цяльцу, ці іншым няпрыстойным мэтам, так далёка па-соўваецца, што некаторыя на'т сьведомыя і важнейшыя беларускія дзеячы напалі пад іх уплывы. Дый сапраўды, кожнаму шчыраму і сьведомаму Беларусу ўжо трудна разабраць, што ў беларускім руху робіцца, хто зьяўляецца здраднікам, а хто сапраўды ідэйна працуець на беларускай адраджэнскай ніве; дык што-ж казаць аб звычайным нашым селяніне!? Яму яшчэ больш цяжка і часам немагчыма зразумець сапраўдных яго змагароў, разабраць якая беларуская партыя найбольш адказвае сялянскай ідэалёгіі, і заняла сапраўдны шлях, які вядзе да зьдзейсьненьня ўсіх мэтаў беларускага сялянства.

Аб арыштах у Заходняй Беларусі.

Паседжаньне рэгуляміновай Камісыі Сойму ў справе выдачы паслоў.

У чацьвер 3-га лютага адбылося паседжаньне рэгуляміновай камісіі ў справе выдачы паслоў. На паседжаньне прыйшлі міністры: справядлівасьці Мэйштовіч і ўнутраных справаў Складоўскі.

На прапзыцыю прадстаўніка ўраду навадыр камісіі заявіў, што абрады будуць тайныя. Праці гэтае заявы выступіў пасол Ярэміч, даводзячы што распараджэньне тайнасьці на няпрэдных паседжаньнях камісіі ня мела ніякай мэты і затым няма патрэбы ізноў рабіць тайнае паседжаньне.

Праці гэтага выступіў урад і затым паседжаньне было тайнае.

Наступнае паседжаньне мелася адбыцца ў пятніцу.

Маршалкоўскі Суд у справе Ваявудзкага.

Маршалкоўскі Суд прыступіў да разгляду справы Ваявудзкага. Перад паседжаньнем суду пас. Ваявудзкі падаў на імя маршалка ліст, у якім ён выказвае нязгоду на тое, каб пас. Дашынскі і Панятоўскі былі судзьдзямі, бо яны належаць да партыяў, якія змагаюцца з „Niez. Part. Chl.“ Далей пас. Ваявудзкі хоча, каб паседжаньні маршалкоўскага суду адбываліся ў яго прысутнасьці, былі ўдзельнымі і аб'ектыўнымі і каб з паседжаньняў былі спісаны стэнаграмы, якія можна было-б абвясчаць у прэсе.

Маршалкоўскі суд згодзіўся толькі на тое, каб з паседжаньняў былі спісаны стэнаграмы, але не для публічнага ведама, а толькі для судзьдзяў.

Суд ужо выслушаў, як сьведкаў рэдактара „Kur. Wil.“ гр. Сьвянечкі і кап. Суханька.

У сувязі з зацёмкамі ў польскіх газэтах, што пас. Ваявудзкі, атрымліваючы ім грошы з дэфэнзывы, аддаваў прэзыдэнтуму „Вызваленьня“, ключ „Вызваленьне“ прасіць маршалка, каб суд выслушаў прэзыдэнтум гэтае партыі.

Дык вось, каб найменш блудзіць, каб была большая гарантыя, што наша вёска зьяўляецца зусім палітычна і грамадзка дасьпелай, сярод беларускага сялянства павінны якнайшчырэй павясьці працу беларускія культурныя інстытуцыі. Разам з культурна-асьветнай і ўзгадаваўчай працай павінна ісьці культурна-гаспадарчая праца. Як адну так і другую запачаткаваў Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры. Нармальнае развіцьцё гэтае ўстанова сьведчаць аб тым, што больш сьведомыя і культурныя працоўнікі на вёсцы зразумелі, што не даб'еся мы ўсіх сваіх правоў бяз працы на культурна-гаспадарчай ніве.

Сабраньне дэлегатаў Віленскага Аддзелу Інстытуу, якое адбудзецца 6-га лютага с. г. будзе даказам таго, што культурна-гаспадарчая праца на вёсцы, якую пачаў

З усяго гэтага можна зрабіць вельмі цікавыя вывады. Калі маршалкоўскі суд баіцца яўнасьці разгляду справы, дык апрача пас. Ваявудзкага, відаць, у правакатарскай працы замяшана больш асоб.

Гэтая яўнасьць найбольш нявыгадна дэфэнзыве, бо можа яна выкрыць прозьвішчы ўсіх асоб, што займаліся і займаюцца даносамі на беларускіх паслоў, і наагул на Беларусоў і беларускі рух. Справа Ваявудзкага вельмі кампрамітуюча характэрны польскі ўрад, які замест палітычных, культуральных і сацыяльных рэформаў на карысьць Беларусаў, вынасьціў грашовыя сумы на шпіёнскую работу і ствараў грунт для работы правакатараў, якія працуючы ў дэфэнзыве падшываліся і дагэтуль падшываюцца пад беларускі рух. Мала было правакатарскай і шпіёнскай працы Ваявудзкага і яго кумпаноў Палякоў і Беларусаў яшчэ Паўлюкевіча. Паўлюкевіч, пад беларускай вывескай вядзе тую самую дэфэнзывую работу, што вялі іншыя платныя агенты.

Нямецкая прэса аб арыштах.

Соцыялістычная газэта „Neue Volkszeitung“ у дні 28 ап. студня зьявіла стацьцю пад назовам „Няскончанае праступства“, у якім востра нападае на урад за беларускіх паслоў. Аўтар піша, што ў Польшчы ня можна аслабіцца ад паліцэйскіх прычэпаў, якія суляць турму людзям інакш думачым, асабліва калі яны належаць да работніцкай клясы. Як-жа ня можна мець прэтэнзыяў да міністра, якому даверэна апека над справядлівасьцю, калі ён ловіць паслоў на „горачай справе“ і тады, як яны доця кароў. Пакуль Польшча не перастане быць паліцэйскай дзяржавай, пакуль ня будуць залегалізаваны тыя палітычныя партыі якія асьмеліваюцца мець асобныя думкі аб характары польскай дзяржавы (манархісты і фашысты ўжо даўно ў нас залегалізаваны), датуль нашыя органы справядлівасьці будуць мець работы з „непаконачнымі праступствамі“, якіх будуць прасьледаваць але ніколі ня зловяць нават калі-б усе дамы былі перароблены на турмы, а ўсе ўрадоўцы ў стражнікаў.

Інстытут мае прад сабой вялікую і ўдзячную будучыню. Вітаючы адначасна гэтае сабраньне і дэлегатаў Гурткаў Віленскага Аддзелу Інстытуту, жадаю далейшай карыснай працы на гэтай ніве, каб праз зьдзейсьненьне мэтаў і ідэалаў Інстытуту дайсьці да агульна чалавечых ідэалаў роўнасьці і брацтва.

А. Більдзюкевіч.

СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Факт з гісторыі.

На Рымскім грунце ідэя стойкаў нашла гістарычны адгалосак. Рым звертаецца да сваіх суседзяў з заклікам стварыць саюз народаў у якім панаваў бы спакой і сяброўства. Кожны народ у гэтым саюзе спакою астаецца самым сабою, кіруецца сваёю ўладай і жыве па сваім законам...

Усе міжнародныя спрэчкі павінны разглядацца згодным шляхам, шляхам трэццейскага разгляду. Рад суседзяў Риму, заключаюць з ім саюз. Гэта быў саюз роўных дзяржаў. Але надта хутка Рым, як самы моцны з сябраў саюзу і як самы культурны, пачынае ігнараваць сваіх саюзнікаў і разглядае іх як свае „рымскія правінцыі“. Рым уласна цэнтралізуе саюз згоды і ўжо не шляхам дабравольнага дагавору, а сілаю пачынае ўключаць у гэты саюз цэлыя народы і дзяржавы. Рым ахапляе сабою паў-сьвету і яднае амаль-што ня ўсё чалавецтва вонкава нібы заспакоена. Створана адзіная ўнівэрсальная дзяржава; спакой асягнуты; на тэрыторыі Рымскага саюзу ў відавочнасьці павуе спакой, але-ж гэты спакой — магільнік, бо гэты спакой пабудаваны на развалінах самастойных народаў. Гэта ўжо не першапачаткова задуманы саюз свабодных дзяржаваў, а адзіная цэнтральная дзяржава, у якой Рым — уласнік, а народы складаныя рымскі саюз, сталі пад'уладнымі Риму.

Рым падхапіў косьмапалітычную ідэю стойкаў ды скалечыў яе: стойкі прапаведывалі „дзяржаву ўсіх“, дзе кожны народ захоўвае сваю самастойнасьць, Рым стварыў з некалішніх свабодных народаў цэнтралізаваную Рымскую Імпэрыю, у якой народы непасмелі нават успамінаць аб сваёй быўшай незалежнасьці. Гісторыя, нарэшце, памсьцілася над Рымам за яго надужыцьці над свабодай народаў: калі на Рымскую Імпэрыю нахлынула хваля барбараў і Риму трэ' было сабраць усе сілы, каб абараніць свае граніцы, народы Рымскай Імпэрыі адмовілі Риму ў дапамозе, дык і Вялікая Рымская Імпэрыя ўпала пад ударамі барбараў, якім з задаленьнем памаглі ўчарашнія пад'уладныя Риму — узурпатары“.

Гэта гаворыць гістарычны факт аб тых памылках, якія ўладары сьвету стваралі сваімі надужыцьцямі ў мінуўшчыне. Дык я — сын паднявольнай Бацькаўшчыны — падношу гэты факт усім, як заходнім так і ўсходнім, уладаром Беларусі: няхай ведаюць яны, што іх чакае за іхнюю палітыку ў адносінах да нас і другіх народаў паднявольных.

Роўным чынам, падношу гэты факт і ўсім Беларусам і братнім народам, якія на роўні з намі пакутуюць у няволі: няхай ведаюць і яны, што будучына, згодна адвечным законам, будзе жорстка імсьціцца за нас над нашымі „гаспадамі“ за іх зьдэкі над намі і за пагвалчэньне нашай свабоды. *Скарга.*

Прысылайце грошы на падпіску.

Русь Бела.

Ціха...

Тут грэмелі ўчора громы,
тут гудзелі сталь—гарматы
і нікчэмны чорны троны,
як павеў вагню шалёны,
як панурай песьні тоны,
былі знакам кожнай хаты.

Ціха...

Тут і слёзы бурнай рэчкай,
тут і зьвон кайданаў ліха,
тут і гвалты й зьдэкі цечкай
зігацелі ярка сьвечкай
і шапталі нам за печкай:
«ціха быдла, ціха... ціха».

Ціха...

Тут і воля была пана,
ён быў даны нам царамі,
каб ад рана, аж да рана
наша скура была прана
і каб песьня была грана...
нам на скуры бізунамі.

Ціха...

Тут учора у капліцы,
на залочаным аўтары
нас змушалі кроў праліці
і мільёны лбоў пабіці...

Дамагаемся беларусізацыі царквы і касьцёла.

Падобна таму, як расейская школа, а цяпер польская, калечыць маладыя душы Беларускага Народу, так і слова Божае, сказанае ў чужой незразумелай для народу мове, ня можа дапаць сваёй мэты, ня можа знайсці водгуку ў сэрцах Беларускага Народу.

Яно адскаквае назад, як той гарох ад сьцяны. Нажаль, нашае духавенства, як праваслаўнае, так і каталіцкае, ніяк ня хоча зразумець гэтай простае рэчы. Болей клапацяцца аб сваім уласным жыцьці, чым аб сваіх прыхажан, яны забыліся словы Вялікага Вучыцеля Хрысьціянскага Міру: „Лепей у царкве, касьцэле, сказаць пяць слоў на зразумелай мове, чым дзесяць тысяч у чужой незразумелай“. (першае пасланьне да Карынтчан XIV—18,19). Нашыя духоўныя пастыры, зьяўляючыся ў большасьці сваёй, гадуеццамі расейскіх, ці польскіх духоўных сямінарыёў і наскрозь пранікнуты расейшчынай, ці польскасцьцю. Карыстаючыся ў царкве, касьцэле могай расейскай, польскай, лацінскай, ці царкоўна-славянскай, яны гэтак утрудняюць зразумець усё набожэнства, што папраўдзе ў галаве простага прыхаджаніна, мала знаёмага з гэтымі мовамі, творыцца такая нераз'бярэха, што ён зусім ня можа яго раскумекаць. Увесь малітвенны настрой зьнікае і замяняецца ў разачараваньне.

Ня глядзячы на тое, што шмат жывуць дзесяткамі гадоў на нашай зямлі, вучыцца нашай мовы ня хочуць, на кожным кроку яе байкатуюць, ігнаруюць нашыя абычай. На кожным кроку, яны стараюцца пашыраць сваю расейшчыну, ці польскасць, адгараджваючыся, гэтак чынам, высокім плотам ад сваіх прыхажан.

Ня дзіва, пасле гэтага, што паміж пастырам і пастваю, няма нічога супольнага, брацкага, што па канонам Хрысьціянскай Царквы павіна быць. Ня дзіва, што прыхаджанін—Беларус, глядзіць на такіх сьвяшчэньнікаў, ксяндзоў, як на чужыякоў, „паноў“, прысланых толькі дзеля таго, каб раз у тыдзень адпраўляў багаслужэньне ў незразумелай мове, хрысьціў, венчаў, хаваў і інш.

Калі-ж да гэтага дабавім, што шмат жывуць немаральна, распусна, дык ня прыдзецца дзівіцца, што аўтарытэт іх паў даволі нізка. А гэта ня так зьневажая іх асабіста, як падрывае павагу Царквы, Касьцёла. Баручы ўсё гэта пад увагу, прыходзіцца сказаць, што ўсё гэта мае благія вынікі. Шмат, хто з Беларусаў, як праваслаўныя, так і каталікі разачараваныя ў чужых нам царквах, касьцёлах, проста пакідаюць хадзіць у Царкву, Касьцёл, або ідуць у розныя сэкты.

У сувязі з гэтым мы павінны дамагацца беларусізацыі царквы, касьцёла. Адную пасылкаю дэлегацыяй да вышэйшага духавенства мы гэтага не даб'емся. Трэба пачаць інакш. Трэба, каб кожны сьвядомы Беларус, ці праваслаўны, ці каталік, кожны сьвяшчэньнік, ксёндз, каторы жадае добра Беларускаму Народу, павінны збіраць масавыя подпісы з дамаганьнем

каб цара грэх замаліці
й вырваць з неба новы дары.

Ціха..

Тут учора на дыване,
мы самлелі у палацу
і малілі «пане, пане,
«хай табе ўсё косьцяй стане,
«хай твой сын на сьвет ні гляне,
«дай хоць хлеба нам за працу»...

Ціха...

Тут і сянняя гром гарматы,
тут і сянняя зьвон кайданаў
і гнілыя нашы хаты
гэткі самыя багаты,
той сам пан сядзіць пракляты
й смоча нашу кроў із ранаў.

Ціха...

Сянняя слёзы буйнай рэчкай,
сянняя зьвон кайданаў ліха,
сянняя гвалты й зьдэкі цечкай
адгарэлі ярка сьвечкай
і крычаць нам то-ж за печкай:
«ціха быдла, ціха... ціха»...

Ціха...

Тут і сянняя воля пана,
пан сягонья то-ж над намі
даглядае, каб шторана

3 жыцьця пад Польшчай.

Выключэньне пасла Галкі з „Вызваленьня“.

Прэзыдыюм партыі „Вызваленьня“ абвясціла 1 г. лютага гэткую вестку:

„Прэзыдыюм партыі ПСЛ „Вызваленьне“ на паседжэньню ў дню 1-га г. лютага прыгаварыў выключыць з партыі і пасольскага клубу пасла Антона Галку. Прычынай выключэньня было тое, што некалькі тыдняў назад партыя атрымала паведамленьне, што пас. Галка належаў да прамысловага хаўрусу, які вёў публічныя работы дзеля ўраду. Пасол стараўся прыхіляць пастанаўленьня вядомых урадаў на карысьць прамысловага хаўрусу, да якога належаў і сам. Жаданьне прэзыдыюму партыі аб прадстаўленьні яму, або партыйнаму суду, даказаў таго, што вёсьці, атрыманыя партыяй не згаджаюцца з праўдай, асталося ня споўненым.

„Białoruska Chatka“.

Ня так даўно была развалілася г. зв. Паўлюкевічаўская Рада. Частка яе сяброў палітычных спекулянтаў залажылі г. зв. „Białoruska Chatka“ з нейкім князем на чале. Але бяз грошы з дэфэнзывы гэтая хатка не магла ўтрымацца і гэтым прымушана была ізноў злучыцца з Паўлюкевічам. Цяпер князь і доктар залажылі ў гэтай хатцы ігру ў лёто, на якую атрымалі дазвол ад польскіх уладаў і пад фірмай „Białoruska Chatka“ займаюцца недастойнай грамадзяніна працай.

Хто толькі не займаецца спекуляцыяй на беларускіх справах! Кожны „obcokrajowiec“, кожны шулер, кожны махляр, кожны палітычны авантурнік і правакатар хапаецца цяпер за працу пад беларускім назовам. Польская ўлада ахвотна памагае такім тыпам, каб бячэсьціць беларускае імя.

Як упісацца у Беларускі Сялянскі Саюз.

Падпішчык, які добра зразумеў, што Беларускі Сялянскі Саюз зьяўляецца партыяй, якая запраўды адважна бароніць інтэрэсы нашага сялянства, павінен неадкладна ўпісацца ў свой Саюз. З гэтае мэтай трэба паслаць у Цэнтральны Камітэт аткрытку (Вільня, Завальная 6—5) з просьбай прыслаць бланкеты заявы і анкеты, інструкцыі і праграму.

увядзеньня беларускай мовы ў Царкву, Касьцёл, назначаньне сьвяшчэньнікаў, ксяндзоў у нашыя парафіі толькі Беларусаў, знаёмых з нашаю моваю, нашым жыцьцём, абычаем, бо толькі пастыр-Беларус патрапіць жыць згодна са сваёю пастваю.

Трэба, каб кожная вёска, пісала аб гэтым прыгаворы і слала-бы іх вышаму духавенству. Беларусы! Дамагаемся беларусізацыі Царквы і Касьцёла. *К. М.*

наша скура была прана
і каб песьня была грана
нам на карку бізунамі.

Ціха...

Тут сягонья у капліцы
на залочаным аўтары
нас змушаюць кроў праліці
і таксама лбы пабіці
каб грэх пана замаліці
й вырваць з неба яму дары.

Ціха...

Сянняя так-жа на дыване
Мы тут млеем у палацу
і галосім «пане, пане,
«хай табе ўсё косьцяй стане,
«хай твой сын на сьвет ні гляне,
«дай хоць хлеба нам за працу».

Слухай!...

Шчупай, браце, шчупай рукі,
ці за локцях пацьвярдзела,
годзі гэтай страшнай мукі,
годзі панскае прынукі,
Мы гэрояў вольных ўнукі...
мусіць вольнай быць Русь-Бела!

Фр. Грышкевіч.

Маленькі фэльтон.

ТОЛЕРАНЦЫЯ.

Хо всему привыкает человек подлец.
Ф. Достоевский.

Адным з нядаўных вечароў я сядзеў у сваёй нарэ і думаў:

Што напісаць?

А пісаць-жа цяпер трэба так, каб не зрабіць няпрыйемнасці для Рэдакцыі. Каб газета за гэтую маю пісульку не папала ў канфіскацыю.

Бо кругом шумяць, што пачалося прасьледаваньне Беларускага Руху.

Ня ведаў толькі я, што ёсьць Беларусь і „българусы“.

Нават тут у Польшчы.

Адны трапляюць пад урадовыя рэпрэсіі, другіх... толеруецца.

Дый як яшчэ!

Хто ведае? можа ім нябошчык „Б“ (яты) памагае? а можа і два эсы, якія аздабляюць іхняе імя?

Здарэньне памагло мне даведацца аб пэўнай польскай толеранцыі для „българусов“.

Забягае тады гэта ўвечары да мяне стары прыяцель.

— Чорт ведае што такое! — крычыць. — Выбачай, што позна заходжу, — (гадзіна дзесятая была), — але-ж сядзіце вы ўсе тут у Вільні, важныя бо тыя эндэкі польскія, і маўчыце аб гэткай ганьбе...

— Дзе, якой ганьбе? сядай, — перапыніў я яго злосьць. — Што ганьба?... „Грамада“ разьліцелася?...

— Якое там чорта „Грамада“! Трэба крычэць, трэба апэляваць. Гэта-ж на публічную пагарду электрычнымі лямпачкамі высьвятляецца імя беларускае!

— Што ты, якімі лямпачкамі? — ізноў перабіў я свайго прыяцеля, — што ты крычыш, як казак да запарожцаў з другога берагу Дняпра? Я-ж ня глухі яшчэ! Дзе ты жывеш цяпер? Скуль прыехаў?

— З Ашмянны... — коратка адказаў ён крыху спакойней, а далей сваім ранейшым паднятым тонам рашуча запрапанаваў, схпіўшы мяне пад паху:

— Ды што там казаць? Апранайся! Хадзем — пакажу! Бо, як бачу, вы ўсе тут насылепелі, ці на шыльды ўвагі ніякае не зьвяртаеце.

— „Якія шыльды?“ — думаў я, апранаючыся і выходзячы з таварышам на вуліцу.

Той зашчаміў моцна зубы і маўчаў.

— Ну, вядзі! пабачым, што такое, — сказаў я яму.

І павёў ён мяне па знаёмых віленскіх вуліцах. Перацялі Міцкевічаву вуліцу і апыніліся на Віленскай каля кіна „Гэліос“.

— Ды што ты, — кажу я таварышу, — што ты? Кіна гэтага я ня бачу, або шыльду яго? Здурэў ты ў сваёй Ашмяне седзячы, ці што?...

— Якое табе кіна? — закрычэў ён, паказваючы пальцам удоўж Віленскай вуліцы:

— Глядзі!

Я і тут яшчэ нічога не цяміў.

— А пабач з кінам што? — крыкліва пытаецца таварыш.

— Тут калісь шынок быў, — адказваю, — „Варшавянкай“ зваўся; збанкрутаваў даўно...

— Усе вы тут банкруты, дзеячы, паэты, літэратары! — расхадзіўся мой прыяцель, — скулы на носе сваім абмацаць ня можаце! А гэта што? — тыкнуў ён у паветра пальцам ледзь не пад самымі нашымі галавамі.

— Гэ-э-та-а! — разьвіў я рот ад здзіўленьня.

Над намі зіхацела шкляная скрыначка, багата асьветленая з сярэдзіны электрычнасьцый, а на скрынцы відаць было надпіс:

„Białoruska Chatka w Wilnie. Gra światlanokolorowa“.

І толькі...

Зрабіўшы некалькі шагоў уперад, мы спыніліся з другога боку скрыначкі.

Ізноў той самы надпіс.

А з сярэдзіны быўшае „Варшавянкай“ далацела да маіх вухэй:

„Zielone. Dwadzieścia pięć!“

— Ну, і што-ж? — зьвярнуўся я да таварыша, — што-ж тут дзіўнага бачыш?

— Што! што! — загаласіў той, падняўшы пад галавою зашчэмлены кулак.

— Балваны вы ўсе, вась што!!

— Ды ня лайся ты, — супакойваў я, як умеў таварыша. — Каго ты лаеш? Ня крыты, як фэльдфэбэль царскі.

— Калі-ж не магу! — адгукнуў на гэта мой таварыш, шалеючы ад злосьці...

Я толькі паглядаў, астаўбянеўшы, як ён перабег праз вуліцу, зайшоў напроці кіна ў падворак, дзе некалі рэдакцыя „Гоману“ была і мігам стуль вярнуўся, нясучы ў руцы здаравенны камень.

— Што гэта ты, біцца! — здзівіўся я дарэшты.

— Ня біцца, а шыльд вась гэты разьбіць, каб не паганіў нашага імя.

Ён размахнуўся ўжо, але я стрымаў яго за руку, прыпамінаючы:

— Кінь, браце! тут-жа клуб... Паліцыянт глядзіць. Умяшайца можа.

— Няхай глядзіць, — крычыць яшчэ мацней мой ашмянскі ваяка, — хай арыштоўвае, хай сабе ўмешваецца. А гэта — скандал!... Чаму ён тут не мяшаецца, калі публічна бэсьціцца беларускае імя, выстаўленае на паказку, на вуліцу: Пабачце людзі, што мы ўмеем!... Да чаго мы дажылі, браце, няўжо-ж мы маем права азартам займацца, публічна аб гэтым шыльдамі „беларускімі“ сьвяціць, калі ў народзе нашым гэтулькі галіты і цемры. Што вёска скажа?...

— Якое вёсцы дзела да гэтага? — лагодненька сказаў я таварышу, калі яму абрыдла, відаць, тое, што я трымаў яго руку, даючы гэтым зразумець, што камень у ёй ён трымае дарэмна. Ня шыльду мне было шкада на „Białoruskiej Chatce“, а таварыша шкада. Гэткі мілы і спакойны заўсёды быў чалавек. А патрыёт гарачы.

— Тут, бачыш, нейкі *Белавінец, Андрыянов і Павлюкевіч* адчынілі сабе лёто, — глумачыў я далей. — Ну і чорт іх пабрай! Што нам да гэтага?...

— Як-то што? — пачуўся востры адказ. — А на якога-ж чорта гэтыя маскالی пад Беларусаў пашыліся? Пратэставаць трэба, лабы вашыя мядзяныя!... Я так і думаў, — працягнуў мой

калега спакойней, — ці-ж Беларусы нашы да гэткай гадасьці дайшлі, каб гульнію ў лёто перад вуліцай хваліцца. І нават, ведаеш, зайшоў туды, кіруючыся па старой памяці ў „Варшавянку“, паглядзець хацеў, хто-ж гэта рызыконт такі. Аж там, браце, ад маскоўскае гутаркі аж вуха вяне. Бегае нейкі там командзёр, відаць, галоўны ды ўсе:

— Понімаеце, понімаеце! понімаеце-лі...

І калега мой шнургануў камень у рыштук.

— Што-ж парадзіш! — сказаў я таварышу, — толеранцыя, бачыш; з вялікае палітыкі да гэтага Павлюкевіч дайшоў, а кампань яго, дык проета публіка грашавітая, выгадна капітал свой прыстроіць пастараліся.

— Толеранцыя, кажаш? А чаму на людзі рэчы толеранцыі няма? Я вась ажаніўся, як ведаеш, у Ашмяне, з пасагам маленечнім жонку сабе ўзяў; адчыніў на яе імя краму дый гандлюю пакрысе. Дык ведаеш, кожны дастае патэнт на табачны гандаль, а жонцы маёй не даюць, школаў нашаму мужыку не даюць, а ты тут кажаш — толеранцыя! Мяне вун праз усю ноч трасьлі. Што ты плявузгаеш — то-ле-ран-цыя?! Хадзем лепш павячэраем дзе, там пагаворым, — закончыў мой калега свае бесканечныя разважаньні.

Я ўцешыўся з яго прапазыцыі, як некалі Народ Божы з нябеснае маньні ў Арабійскай пустыні, бо прызнаюся, што ў той дзень нідзё паўтара златага на палудзень выстраляць не ўдалося.

Вячэраючы мы доўга разважалі аб нашым руху, спамянаючы пра вясёлае ваеннае жыцьцё і пра тое нават, што павадыры „польскае арыентацыі“ ў нашым руху некаторыя ўжо крамз на Лукішках, некаторыя там пабывалі раней, а некаторым можа прыдзецца сесьці нават і пасья „сьветльна-каляровых“ гульнію.

Я ніяк ня мог пераканаць свайго старога таварыша, што майстры гэтых гульнію маюць ў Польшчы асаблівую:

Толеранцыю!...

3.

Што дзеецца ў сьвеце?

Аб нямецкіх крэпасьцях.

З Парыжа паведамляюць, што паміж канфэрэнцыяй амбасадараў а нямецкім урадам дайшло да згоды ў справе фортыфікацыяў на ўсходняй мяжы Нямецкай рэспублікі. Гэтае паразумьне прадбача зьнішчэне фартыфікацыяў у ваколіцах Кістрына і Глогава, а таксама 22-х умацаваньняў у ваколіцы Каралёўца (Кёнігс-сбэрга).

На аснове ўгоды канфэрэнцыі амбасадараў з прадстаўнікамі ўраду нямецкай рэспублікі будзе абазначана мяжавая сфера, ў якой недапушчальным будзе істнаваньне якіх небудзь фортыфікацыяў апроча тых, якія ўжо былі там у 1920 годзе.

Далей, на аснове гэнай угоды будзе ўстаноўлена сучаснае палажэньне як і спосабы консьэрвацыі гэных крэпасьцяў. Канфэрэнцыя амбасадараў згаджаецца пакінуць вядомы лік

Зіма.

Зіма сярдзітая з марозам,
З завей белай ўжо прышла,
Дыван прыгожанькі, сьвяжысты,
Да нас з паўночы прынясла.

З-за хмарак выпаўз ціха месяц,
За ім ўсьлед зорак каравод; —
І заблішчелі, як брыльянты:
На дрэвах віней, сьнег і лёд.

Сьвятло разліў наўкола месяц:
Зрабілася відна, як удзень, —
І хаткі, шэранькія вёскі
Ў сьнягу зьявілісь, нібы сьцены!

Пануе ціша ў чорных хатках;
Супачывае народ ўвесь... —
Мароз скрыпіць, трашчыць, злуецца!...
Сабака гаўкне, часам дзесь..

Ад сну прачнулася ўрэшце вёска,
Бліснулі ў вокнах ваганькі
І замігталі сярод ночы,
Як воўкоў вочы-вугалькі.

Затуцаў ў хатах люд працоўны:
«Гадзіна шэрая» прайшла!
І заскрыпелі ў сеньях дзверы... —
Нанова вёска аджыла!

Схпіўшы прасьніцу пад паху,
На плечы ўзьдзеўшы кажухок,
Сьпяшае дзеўча на вьчоркі
Прасьці свой беленькі лянок.

Хоць твар шчыпае мароз злосна, —
Ёй на'т ня холадна зусім!
Адна ў ёй думка: на вьчорках
Яна угледзіцца з «сваім»!

Уселісь праллі ўжо да працы,
Ўжо верацёны загулі,
І ўпоруч з ніткаю даўгою
Дзяўчаты песьню завялі.

Ў кутку ля печы лапці з лыка
Пляце старанна гаспадар, —
Для ўсёй сям'і ён мусіць сьнянья
Зрабіць назаўтра колькі пар.

Каб вяселей было дзяўчаткам
Да іх хлапцы ужо прыйшлі,
Вясёлу песьню зацягнулі,
Ды байкі правіць пачалі.

Пяюць, жартуюць, вяселяцца!..
Мацней гудзе верацяно!.. —
Пачуўшы гоман гэтка ў хаце,
Заглянуў месячык ў вакно.

Глядзеў, дзівіўся, ды сьмяяўся... —
Аднак запелі пятахі! —

Дзяўчаты й хлопцы выйшлі з хаты,
На плечы ўзьдзеўшы кажухі.

Кожны хлапец сваю дзяўчынку
Завёў да самых хат дзвярэй,
І на растаньні моцна кожны
Гарнуў дзяўчынку да грудзей!..

Ізноў заснула ўрэшце вёска,
Пагаслі ў вокнах ваганькі;
Ўжо ня мігтаюць сярод ночы,
Як воўкоў вочы-вугалькі.

Сьпяць ў шэрых хатках моцна,
Дзіўныя зьявы бачаць ў сьне...
Забылі клопат нуднай працы,
Ня помняць аб верацяне.

Ўжо не сьмяецца болей месяц, —
Пільнуе шчыра свой абвод,
Льле галубавае блісканьне
На белы віней, сьнег і лёд!..

Пануе ціша ў чорных хатках;
Супачывае люд увесь... —
Мароз скрыпіць, трашчыць, злуецца!..
Сабака гаўкне, часам, дзесь.

Сьргей Пялон.

31 сьнежня 1926 г.

бэтаноўных сховаў, пабудаваных пасля 1920 г. аднак з засьцярогай, што ўсе іншыя будуць бюсумлівы зьнесены.

Урад Нямецкай рэспублікі ганарова пацвярджае, што апрача фартыфікацыі ў знайдзеных саюзьнікамі някія іншыя ня існуюць, а разам з тым прыракае не будаваць новых.

Францыя і польска-савецкі дагавор.

Газэта французская „Le Temps“ у папярэднім артыкуле займаецца разважаньнем справы польска-савецкіх адносін. Аўтар даводзе магчымась стварэньня гарантыйнага пакту паміж Польшчай і Расеяй і вытыкае вялікае значэньне гэтага пакту дзеля Польшчы. Бяручы пад увагу няцвёрдае становішча Нямецчыны, Польшча магла-бы тады быць супакойнай аб сваіх межах на Ўсходзе. Але з боку Расеі дагэтуль ня можна быць пэўным у яе дэяльных адносін да Польшчы.

Коопэратыўны рух.

Коопэратыўны рух у паасобных дзяржавах, што раз заточвае шырэйшае кола.

На 1000 жыхараў прыпадае сяброў коопэрацыі ў:

Даніі	321	Эстоніі	134
Вянгры	182	Швэцыі	119
Швайцарыі	167	Англіі	107
Нямеччыне	139	Чэхаславацчыне	105
Фінляндыі	137	СССР	102
Латвіі	135	Польшчы	95

На адзін коопэратыў прыпадае сярэднім лікам закупаў:

Вяльгія	8004	Баўгарыя	769
Аўстрыя	4040	Швайцарыя	679
Англія	3979	Фінляндыя	631
Нямеччына	3153	Польшча	554
Францыя	1457	Вянгрыя	520
Чэхаславацчына	1355	Голяндыя	440

Абароты сяброўскіх коопэратываў на аднаго сябра даходзілі ў золотых у:

Швэцыі	1107	Чэхаславацчыне	288
Англіі	865	Францыі	275
Фінляндыі	773	Аўстрыі	206
Швайцарыі	749	Польшчы	139
СССР	348	Нямеччыне	137
Вяльгіі	306	Вянгрыі	69

НАВІНЫ.

— Сабраньне дэлегатаў Віл. Адз. Інстытуту. У нядзелю, 6-га лютага а 11 гадзіне пачнецца сабраньне дэлегатаў Віленскага аддзелу Інстытуту ў кв. Інст. Завальная 6.

- На парадку дня маюць быць такія справы:
1. Адчыненне сабранья.
 2. Справаздача Ураду Віленск. Адз.
 3. Доклады дэлегатаў гурткоў.
 4. Аб далейшай працы Інстытуту.
 5. Вольныя прапазыцыі.
 6. Перавыбары ўраду Віленскага Аддзелу.

Сабраньне мае адчыніць Старшыня ўраду Віленскага Аддзелу пас. кс. А. Станкевіч прамовай аб ролі Інстытуту ў беларускім нацыянальным адраджэньні. Пасьля, будзе выбраны старшыня і сэкратары. Ад імя ўраду пас. кс. Станкевіч дасьць справаздачу з дзейнасьці, далей гр. А. Більдзюкевіч, як старшыня Цэнтральнага ўраду дасьць кароткі агляд працы ўсяго Інстытуту.

— Зборка Віленскага Гуртка Інстытуту. У панядзелак 7 лютага адбудзецца агульная зборка Віленскага Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. На парадку дня будуць такія справы: 1) справаздача ўраду, 2) перавыбары ўраду і 3) бягучыя справы.

— Пасольскі мандат п. Барана. Як вядома, пас. Баран пасля 3 гадоў і 7 месяцаў зьявіўся ў Сойм на паседжаньне. Не падабалася гэта эндэкам і затым падалі яны ў Сойме прапазыцыю аб няважнасьці пасольскага мандату Барана, як грамадзяніна пазбаўленага судом праваў. Гэтая прапазыцыя, адаслана ў камісію на разгляд.

— Паседжаньне БХД. 24.І. сёл. г. адбылося паседжаньне Цэнтральнага Камітэту Беларускай Хрысьціянскай Дэмакратыі, на якім было адгаворана шмат прадусім арганізацыйных спраў.

— Асобныя ўраднікі дзеля школаў нацыянальных меншасьцяў. Віленскае куратарыюм зьявілася да міністэрства асьветы з просьбай аб вызначэньні яму асобных ураднікаў у справах школаў жыдоўскіх, гебрайскіх, а таксама беларускіх і літоўскіх. Гэныя ўраднікі, як знатакі меншасьцёвых языкоў на абшары дзяржавы, былі-бы экспертамі ў справах датычачых меншасьцявага школьніцтва. Цікава, якімі школамі будуць кіраваць такія ўраднікі, бо віленскі куратар не назволюў адчыніць ніводнай беларускай школы, ані ўрадавай, ані прыватнай.

Да нас пішуць.

Паважаны наш пасол Ф. Ярэміч!

Стары я Беларус, жыву ўжо 47-мы год і ніколі мне ня прыходзілася чуць, каб адзін чалавек займаў дзьве службы, як гэта ёсьць пад Польшчай, дзе налічваецца тысячы безработных. Вось у Тэлекахнах паштар служыць кіроўнікам пошты і разам канфідэнтам (сышчыкам). 15.І. с. г. ў мяне ў памешканьні паліцыя зрабіла труску (рэвізю), шукалі чаго-небудзь камуністычнага, намерываючыся мяне, старога, перахрысьціць у камуністага, але нічога ў мяне не нашлі. Ну, гэта яшчэ нічога; што паліцыя рабіла труску, гэта яе абавязак, але дзіва, што паштар усюды лез і ўсё пераварачаваў, шукаючы, каб што-небудзь знайсці і прычапіцца да мяне. Мяне ня было дома, я быў у лесе на рабоце, была толькі адна жонка з дзяцьмі, каторая моцна перапалохалася. У мяне яшчэ з 1925 г. ёсьць газэта „Krynica“. Знайшоўшы гэтыя нумары, паштар абрадаваўся: „Вось бачыце, паны, ён выпісвае беларускія газэты і адрэс ягоны“. Потым найшоў запросіны на сьвяткаваньне 10-х угодкаў „Biel. Krynicy“: „Бачыце, паны, гэта-ж ён езьдзіў да Вільні на канфэрэнцыю“.

Вось якое цяжкае наша тут жыцьцё. Я ўжо стары, нездаровы, а тут і жонку з дзяцьмі перапалохалі, цяпер і жонка нездарова. Няхай ужо без работы жывем, а тут і без здароўя асталіся. А наш паштар, які з трох бакоў мае даход, дык яшчэ яму і гэтага мала, усімі сіламі стараецца задуміць безработную і бедную сям'ю. А за што? За тое, што Беларус.

Дык вось, браточкі, цяпер паліцыя гаворыць, што мяне адашлюць у слонімскаю турму, як камуністага, бо гэтага хочыць наш паштар і панскія падлізы.

Дык калі ласка прашу сваіх прадстаўнікоў паслоў гр. Ярэміча і кс. А. Станкевіча заступіцца за мяне беднага старога Беларуса.

Чаго за царызмам ува сьне ня сьніў, дык сягоньня на яву, на'т сам перажываю.

Адам Татарчук.

Ад Рэдакцыі: Пасол Ярэміч зрабіў у гэтай справе інтэрвэнцыю.

Рэформы ідуць...

(Лыскава, Ваўкавыскага пав.).

З нашага кутка мала калі зьяўляюцца вестачкі ў беларускіх газэтах. Пэўна на гэта ёсьць нейкія пажважныя прычыны?...

Можа дзеля таго, што наша гміна паложана на самым канцы павету ды каля балота, якое злучае дзьве пуншчы: Белавескую і Ружанскую; ды яшчэ можа дзеля таго, што знаходзіцца ў далёкай адлегласьці (бо аж за 30 вёрстаў) ад чугункі. Дзеля гэтых самых прычынаў здаецца і рэформы прыходзяць да нас, неак таксама, позна. Я памятаю, калі ў суседняй Падароскай гміне аж „міла“ бялелі каміны, пярэсьціліся стрэхі ад драбінаў і стрычэлі басакі, дык у нас яшчэ неак аб гэтых „направах“ сялянскага жыцьця нічога не чувалася. Але-ж відаць, гэтыя „рэформы“ такое ліха, што нікога не паміне, бо пасяля, хоць крыху і прыпазьніўся, усё такі дакацілася і да нас, а цераз гэта шмат хто „направіўся“...

Цяпер вось ізноў... Пад той час калі ў іншых гмінах дошчачкі з номяром і прозвішчам гаспадара пры хатах пачалі ўжо аблазіць ды іржавець (бо бляшаныя і фарбаваныя), дык у нас іх толькі што раздалі... А такія прыгожыя, мастацкія і ўсяго па 70 гр. штука!

Пішу гэта дзеля таго, каб нашае гміннае начальства, на другі раз, рухлівей і хутчэй праводзіла рэформы, а то з-за яго „нядбальства“, дык прыходзіцца шмат чаго „траціць“.

Пэўна шмат хто прачытаўшы назоў карэспандэнцыі падумае, што мо' запраўдныя ідуць рэформы?

Але дзе там!... запраўдных рэформаў дык навет і раднё ня прыносіць, бо школы беларускай ані воднае не адчынена, дый наагул нічога добрага ня зроблена і ня робіцца і на'т мост пры самым Лыскаве не папраўлены, па якім страшна езьдзіць, хоць падатак дарожны год у год у плацілі і плацім.

Бачыце, тое што трэба, дык ня робіцца, а розныя глупствы дык парадкуюцца!

Спарга.

Асьцерагайдзеся здраднікаў.

(Карэсп. з Сухаволі).

У вёсцы Дамуратах, Сакольскага павету заснавалі дамуратцы Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Пачалася арганізацыйная праца. Але паліцыя, староства і ўрадоўны павятовыя стараюцца застрашыць сьведомых людзей і ўжываюць да гэтага ўсіх справаў.

У нашай ваколіцы памагае ім у гэтай здрадніцкай і дурной рабоце тутэйшы чалавек з вёскі Новай Хадароўкі Адольф Клейна.

Быў ён ад 1919 да 1926 г. вучыцелям у польскай школе, хоць ня мае жаднай асьветы сам. Трымаўся 7 лет хіба толькі дзякуючы таму, што служыў праз увесь час у дэфэнзыве, як служыць і цяпер.

Бо пісаць дагэтал па польску ня ўмее, хоць вялікага Паляка з сябе корчыць.

Як толькі пранюхаў ён, што ў Дамуратах заснаваўся Гурток Б. І. Г. і К. дык зараз з даносам у староства, паліцыю а мо' і выжэй. Наехала тады ўся паліцыя з камандантам і давай страшыць людзей, але ўбачыўшы, што страхам мала зробіць, сталі намаўляць закладаць польскія арганізацыі, каталіцкія, бо ўсё беларускае нібы не каталіцкае, а бальшавіцкае, паганскае. Нічога не дабіўшыся, цэлы аддзел паліцыі пакінуў Дамураты, не дастаўшы нават „пачастунку“, да якога яны вялікія ахвотнікі.

Паліцыю ў Дамураты скіраваў жыхар тутэйшы, з дзедоў і бацькоў Беларус, але прадажная скура, перакінчык, панскі падліза — Адольф Клейна з вёскі Новай Хадароўкі.

Выгналі са школы, пайшоў тады ў сышчыкі, у шпіёны, каб губіць сваіх братоў і змагацца з беларускім рухам.

Як далёка гэны „панок“ Клейна дойдзе, калісьці пачыма. Пашкадуе яшчэ сваёй здрадніцкай работы, да якой даволі тут галілейскіх прыблудаў.

Асьцерагаем усю сухавольскую парахвію і павет перад Адольфам Клейнай з Новай Хадароўкі, якому ня варта падаваць рукі і прымаць у дом.

І добра зрабіла гмінная Рада ў Сухаволі, выкінуўшы шпіка, правакатара з гміны, куды ён быў прысланы староствам. Хай ведаюць людзі, што Адольф Клейн за некалькі дзесяткаў золотых гатоў іх згубіць і ў турмы засадзіць.

Хай перасьцерагае знаёмых і суседзяў з другіх гмінаў і паветаў.

Сышчыкам не павінна быць мейсца ў нашых вёсках і мястэчках.

Хадаровец.

НАШАЯ ПОШТА.

Паплаўскаму К.: Два зл. дасталі ад Вас чатыры месяцы таму назад.

Крыжлю Клемансу: 4 зл. атрымалі, газэту пасылаем ад 7-га студня.

Чаховічу І.: Пішыце карэспандэнцыі, газэту будзем пасылаць.

Марчуку Мік.: Газэту спынім ад і сакавіка.

Сапонько Ів.: Газэта выходзіць акуратна. Вашай карэспандэнцыі ня можам зьмясьціць, бо такія справы трэба падаваць у суд.

Пятроўскаму М., Стрызе М., Шаломскаму М., Малько П., Вярбіцкаму Б., Апанасевічу Бр., Спачаку і іншым паданым у яго лісьце, Ракевічу Ів. — газэту пасылаем.

Дасталі:

Ад: Пятрунка Ів., Шымончыка — па 4 зл. Ігнатовіча М., Шыдлоўскага П., Загіна М., Ігнатчыка А., Куліны М., Сарокі Б., Свістунна М., Жылкевіча А. — па 2 зл.

Куроўскага А., Мальковіча Н., Варонковіча М., Конона Б., Мацкевіча А., Ігнатовіча А., Скрыпы Н. — па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 3.ІІ. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Даляры 8.88—8.90 зл.
Рублі зал. (10 р.) 47.30—47.40 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 1.ІІ. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) 42.00—43.00 зл.
Авёс 35.00—36.00 „
Ячмень брав. 33.00—34.00 „
„ на кашу 00.00—00.00 „
Пшаніца 50.00—51.00 „
Бульба 0.00—0.00 „
Сланіна тутэйшая 1 гат. 1 кг. 3.50—4.30 „
Масла несал. за 1 кг. 6.00—8.00 „
„ салён. 5.00—6.00 „
Яйкі за 1 дзес. 2.20—2.40 „

Цана абвестак:

на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-ай — 25 гр. і на 4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку у вадзёнай палосцы. Жадуючыя іншых абвестак павінны зьявіцца да Адміністрацыі.